

Elos delårsrapport 1.1–30.9.2019:

Siffrorna inom parentes är jämförelsetal från 30.9.2018.

- **Intäkterna från Elos placeringsverksamhet var 9,4 procent. Placeringarnas marknadsvärde uppgick till 25 miljarder euro.**
- **Solvensnivån var 123,7 procent och solvenskapitalet var 1,5-faldigt i förhållande till solvensgränsen.**
- **Totalresultatet uppgick till 879 miljoner euro.**

	1.1.–30.9.2019	1.1.–30.9.2018	1.1.–31.12.2018
Premieinkomst, mn euro	3 010,0	2 759,6	3 639,8
Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt verkligt värde, mn euro	2 101,9	510,6	-331,9
Nettointäkter av placeringsverksamheten på det sysselsatta kapitalet, %	9,4 %	2,2 %	-1,4 %

	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Ansvarsskuld, mn euro	21 337,0	20 774,7	20 431,7
Solvenskapital, mn euro ¹⁾	4 813,3	4 557,3	3 935,1
i förhållande till solvensgränsen	1,5	1,8	1,6
Pensionstillgångar, mn euro ²⁾	25 106,9	23 893,0	23 017,9
% av ansvarsskulden ²⁾	123,7 %	123,6 %	120,6 %
ArPL-lönesumma, mn euro ³⁾	14 429,6	13 401,0	13 312,7
FöPL-arbetsinkomstsumma, mn euro ³⁾	1 723,1	1 842,3	1 783,7

¹⁾ Beräknat enligt gällande bestämmelser vid respektive tidpunkt (motsvarande princip gäller också övriga solvensnyckeltal)

²⁾ Ansvarsskuld + solvenskapital enligt 11 § 10 punkten i SHM:s förordning (614/2008).

³⁾ Uppskattning av de försäkrades löne- och arbetsinkomstsumma för hela året

Den ekonomiska omvärlden och placeringsmarknadens utveckling

Oron i anslutning till den globala ekonomiska tillväxten fortsatte under årets tredje kvartal, då den handels- och geopolitiska osäkerheten fortfarande inte har lättat. Den handelspolitiska osäkerheten inverkar särskilt på industrisektorn. Servicesektorn och konsumenternas beteende har hållit sig tämligen stabila. För konsumenterna är det viktigt att sysselsättningen utvecklas, vilken globalt sett har varit måttlig trots osäkerheten inom industrin och svaga investeringar.

Den globala ekonomiska tillväxtprognosen för innevarande år har sjunkit något till 3,2 från fjolårets 3,6 procent. Beträffande de huvudsakliga ekonomiområdena har den ekonomiska tillväxten i Förenta staterna hållit sin nivå och tillväxtförväntningarna för innevarande år är 2,3 procent. Jämfört med förväntningarna i början av året har de ekonomiska tillväxtförväntningarna i Förenta staterna sjunkit med endast 0,3 procentenheter. Industriproduktionens tillväxt har helt avstannat också i Förenta staterna, men detaljhandeln ökar fortfarande i normal takt på ca 4 procent.

Inom euroområdet väntas tillväxten i år avta till endast en dryg procent, då den förra året var 1,9 procent. Särskilt bör den betydande försvagningen av den tyska ekonomin uppmärksammas. I Tyskland kommer den ekonomiska tillväxten att vara nätt och jämnt positiv innevarande år, då den var 1,5 procent förra året. Även i tillväxtekonomierna har den ekonomiska tillväxten försvagats.

Konsensusprognosen för Finlands ekonomiska tillväxt har under sommarens lopp sjunkit till 1,4 procent från att ha varit 1,7 procent förra året. Finlands export- och industriproduktion har tillsvidare ökat, men den försämrade ekonomin i Finlands exportländer kan ha en försvagande inverkan på tillväxten under de närmaste månaderna. I Finland håller även bostadsbyggandet på att avmattas. Den förbättrade sysselsättningen och löneförhöjningarna har stött köpkraften, men privathushållens förtroende har börjat vackla i och med den ökade osäkerheten i världsekonomin. Flera finländska företag meddelade i september om samarbetsförhandlingar och sysselsättningstillväxten verkar ha avstannat.

De globala inflationsförväntningarna har sjunkit oroväckande lågt i och med den avmattade ekonomiska tillväxten. Den förväntade konsumentprisökningen på marknaden under 5 år är i Förenta staterna längre endast drygt 1,5 procent, i euroområdet 0,7 procent och i Japan nätt och jämt positiv.

Långvarig handels- och geopolitisk osäkerhet och en försvagad ekonomisk tillväxt som en följd av den har tvingat centralbankerna att återuppta stimulerande penningpolitiska åtgärder. I Kina är stimuleringsåtgärderna tämligen omfattande, om än inte på samma nivå som under rekordåren 2015 och 2016. I anförandena om den globala ekonomiska politiken hänvisas allt oftare till en stimulerande finanspolitik som följande metod för att trygga ekonomisk tillväxt. Aktiva åtgärder är till denna del ännu avlägsna och det är möjligt att man ännu inväntar tecken på ett klart sämre konjunkturläge än för närvarande.

Arbetspensionssystemet

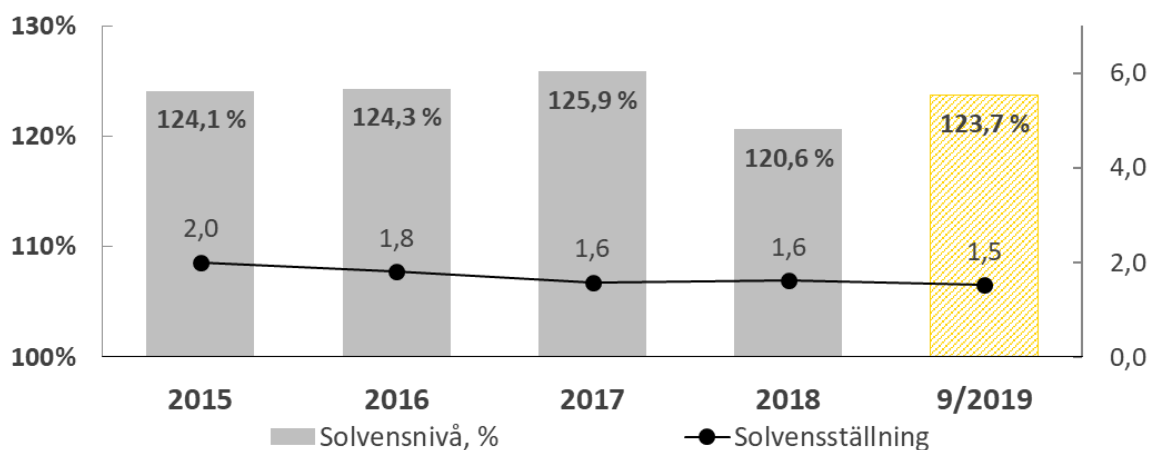
Arbetsmarknadscentralorganisationerna avtalade i juni 2019 om ett gemensamt förslag till en ändring av arbetspensionssystemet. Organisationerna föreslog bland annat ändringar i arbetspensionssystemets familjepensioner så att tiden för utbetalning av barnpension förlängs till 20 års ålder och att efterlevandepension ändras till tidsbunden pension. I fortsättningen skulle även efterlevande sambor under vissa förutsättningar vara berättigade till efterlevandepension.

Arbetspensionssystemets finansiella hållbarhet är beroende av ett flertal faktorer, bland annat sysselsättningen, nativiteten och placeringsintäkterna. Den låga nativiteten under de senaste åren har varit en överraskning. Om nativiteten fortsätter på samma låga nivå som för närvarande, kommer den på lång sikt att inverka på arbetspensionssystemets hållbarhet. Arbetsmarknadsorganisationerna har därför inlett flera olika utredningar om olika teman, t.ex. om möjligheterna att utöka placeringsintäkterna och om invalidpensionernas utveckling.

Enligt regeringsprogrammet har social- och hälsovårdsministeriet inlett ett utredningsarbete för att slå samman det kommunala pensionssystemet och pensionssystemet för den privata sektorn.

Resultat och solvens

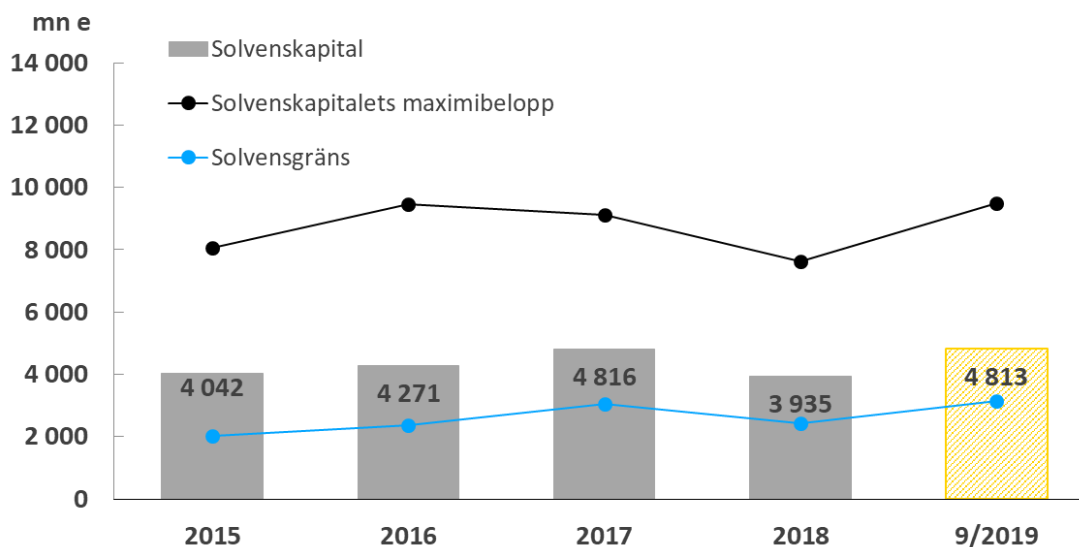
Solvenskapitalet ökade med 878 miljoner euro från ingången av året och uppgick vid utgången av september till 4 813 (4 557) miljoner euro. Pensionstillgångarna i förhållande till ansvarsskulden, dvs. solvensnivån var 123,7 (123,6) procent. Solvenskapitalet var 1,5-faldigt (1,8-faldigt) i förhållande till solvensgränsen.

Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde var 2 102 (511) miljoner euro. Avkastningen som gottgörs ansvarsskulden beräknad för motsvarande tid var 1 241 (792) miljoner euro, av vilken den andel av

ansvarsskulden som är bunden till aktieavkastningen var 651 (180) miljoner euro. Resultatet av placeringsverksamheten till verkligt värde var således 860 (–281) miljoner euro.

Omkostnadsrörelsens resultat var 28 (27) miljoner euro. Försäkringsrörelsens resultat uppgick till –15 (–5) miljoner euro och övrigt resultat till 6 (3) miljoner euro. Elos totalresultat enligt de sammanräknade verkliga värdena uppgick till 879 (–256) miljoner euro. De totala rörelsekostnaderna uppgick under redovisningsperioden till 99 (96) miljoner euro.

Solvens	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Solvensgräns, mn euro	3 159,0	2 495,1	2 431,3
Solvenskapitalets maximibelopp, mn euro	9 476,9	7 734,3	7 633,1
Solvenskapital, mn euro	4 813,3	4 557,3	3 935,1
Solvensnivå, % ¹⁾	123,7	123,6	120,6
Solvensställning ²⁾	1,5	1,8	1,6

¹⁾ Pensionstillgångar i förhållande till ansvarsskulden enligt 11 § 10 punkten i SHM:s förordning (614/2008).

Alla år presenteras i en ny redovisningsform.

²⁾ Solvenskapital i förhållande till solvensgränsen

Försäkringsverksamhet och kundrelationer

Vid utgången av september skötte Elo 46 914 st. ArPL-försäkringar för arbetstagare och 83 356 st. FöPL-försäkringar för företagare. Under redovisningsperioden uppgick det sammanlagda antalet försäkrade arbetstagare och företagare i Elo till över en halv miljon personer.

Utvecklingen av Elos premieinkomst var fortsatt gynnsam 2019. Vid utgången av september ökade premieinkomsten med 9,1 procent jämfört med motsvarande period året innan. Efter de tre första överföringsperioderna innevarande år ökar antalet nya FöPL-kunder fortfarande, 236 nya FöPL-kunder. Antalet nya ArPL-kunder har minskat något, 112 kunder. Elo är marknadsledare inom FöPL-försäkringar och var tredje arbetsgivarföretag har försäkrat sina arbetstagare i Elo.

Vi har gjort stora satsningar både på personlig service och på utnyttjandet av digitala möjligheter i utvecklingen av serviceupplevelsorna. För kunderna syns detta i form av allt bättre service.

Telefontjänsten för Elos försäkringstjänster har varit på utmärkt nivå hela året. Svarsprocenten har varit ungefär 98 procent och NPS (Net Promoter Score) som mäter kundtillfredsställelsen har hållits på en mycket hög nivå och är ungefär 86. Vi har nu också hållit aktivare kontakt med våra kunder bland annat i ärenden som gäller inkomstregistret. Det har blivit allt lättare att bli kund hos oss, efter att vi i september introducerade en chattjänst i anslutning till de elektroniska ArPL- och FöPL-försäkringsansökningarna. Med hjälp av chatten kan våra experter hjälpa kunden i frågor som gäller ArPL- och FöPL-försäkringen.

Utvecklingen av Elos elektroniska tjänster fortsätter. I webbtjänsten avsedd för skötseln av ArPL- och FöPL-försäkringsärenden har det lagts till en ny mätare av arbetsklimatet, en möjlighet att följa upp ArPL-avgiftens utveckling samt information om den genomsnittliga åldern för när företagets anställda går i ålderspension. De nya verktygen stöder våra kunder i planeringen och utvecklingen av verksamheten. Andelen kunder som väljer elektronisk fakturering har fortsatt att stadigt växa. Av våra ArPL-kunder har 43 procent, och av våra FöPL-kunder 31 procent, valt elektronisk fakturering.

Pensionstjänster

Antalet pensionstagare i Elo uppgick vid utgången av september till cirka 239 900 (236 700). Pension utbetalades i början av året för sammanlagt 2 552 (2 438) miljoner euro. Elo utfärdade på ansökan totalt cirka 19 600 (18 900) pensionsbeslut under början av året, vilket är fler än under motsvarande period året innan.

Antalet nya invalidpensionsbeslut har fortsatt att öka både i Elo och inom hela arbetspensionssektorn. Jämfört med motsvarande tidpunkt året innan är ökningen ungefär 7,5 procent. Besluten om rätten till yrkesinriktad rehabilitering ökade ca 5 procent jämfört med motsvarande period ifjol. Antalet partiella förtida ålderspensioner har ökat och fram till utgången av september hade det utfärdats 1 674 (1 438) beslut. Antalet ålders- och familjepensioner är nästan på samma nivå som året innan.

Kundservicen är på god nivå. NPS (Net Promoter Score) som mäter kundtillfredsställelsen var 70,5, den genomsnittliga kötiden till telefontjänsten var ca 11 sekunder och svarsprocenten 99,5. Under det tredje kvartalet tog vi i bruk nya elektroniska tjänster som bland annat gör det lättare att ansöka om pension från utlandet. NPS för webbtjänsten i pensions- och rehabiliteringsärenden var 57.

Prestationsförmågan har utökats genom att utveckla automation och processer, vilket bland annat syns i form av en snabbare handläggning av pensionsansökningarna. Fram till slutet av det tredje kvartalet utfärdade vi pensionsbesluten i genomsnitt cirka 29 procent snabbare än i de övriga arbetspensionsbolagen i medeltal.

Placeringsverksamhet

På samma sätt som under början av året var avkastningen på samtliga tillgångsslag positiv under årets tredje kvartal, då aktieindexen ökade med några procentenheter och de långa räntorna sjönk betydligt. Centralbankernas åtgärder har avsevärt stött placeringsmarknaden innevarande år.

År 2019 har varit ett gott år för Elo. Avkastningen på samtliga tillgångsslag har varit positiv under hela redovisningsperioden. Bäst avkastning av Elos placeringar under redovisningsperioden erhöles på noterade och onoterade aktier. Avkastningen på Elos placeringar i januari–juni var 9,4 (2,2) procent och placeringstillgångarna till verkligt värde uppgick i slutet av september till 24 565 (23 651) miljoner euro. Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde var 2 102 (511) miljoner euro.

Den genomsnittliga nominella avkastningen på Elos placeringar under fem år uppgick i slutet av september till 5,4 procent och under tio år till 5,9 procent. Motsvarande realavkastningar var 4,8 och 4,5 procent. Placeringsverksamhetens resultat till verkligt värde utgjorde 860 (–281) miljoner euro.

En tillräckligt avkastningsinriktad allokering samt rätt sorts spridning hade den största inverkan på placeringsverksamheten under redovisningsperioden. Hanteringen av valutapositioner har varit i nyckelställning under redovisningsperioden.

Avkastningen på ränteplaceringar uppgick i januari–september till 6,2 (–0,7) procent. Ränteplaceringarnas andel av Elos placeringstillgångar var 43,4 (46,2) procent. Avkastningen på obligationer emitterade av offentliga samfund, vilka upptas i ränteplaceringar, var 7,1 (–1,9) procent, avkastningen på obligationer emitterade av andra sammanslutningar var 9,1 (–0,1) procent, avkastningen på andra finansiella instrument och insättningar – 1,5 (–0,4) procent och avkastningen på lånefordringar var 2,0 (2,1) procent.

Räntorna på statslån i västländerna fortsatte som helhet att sjunka under årets tredje kvartal. Den största räntenedgången skedde i augusti. Elos statslåneplaceringar utanför euroområdet har gett en god avkastning under hela året.

Då det gäller ränteplaceringarna på tillväxtmarknaden gav noterade lån i lokala valutor en utmärkt avkastning, medan avkastningen på lån i dollar stampade på stället under årets tredje kvartal.

Masskuldebrev i företag har gett en god avkastning under hela året, och även under det tredje kvartalet både i Europa och i Förenta staterna. Räntenivån och lånemarginalerna sjönk återhållsamt. Antalet konkurser är fortsatt lågt. Då det gäller ränteplaceringar lyckades Elo utmärkt med att sprida placeringarna på olika marknader och att hantera ränterisken under redovisningsperioden.

Under januari–september avkastade aktieplaceringarna 14,6 (4,1) procent. Aktieplaceringarnas andel av Elos placeringstillgångar var 47,5 (41,1) procent. Avkastningen på noterade aktier var 17,3 (2,4) procent och på onoterade aktier 8,2 (3,4) procent. Avkastningen på kapitalplaceringar som upptas i aktieplaceringar var 7,3 (11,8) procent.

Den globala aktiemarknaden har som helhet gett en god avkastning hela året, men under det tredje kvartalet steg avkastningen endast litet. Aktiemarknadens volatilitet har ökat under höstens lopp. Avkastningen på aktiemarknaden har varit relativt jämn på huvudmarknaderna, men inom marknaderna har det förekommit stora rörelser, vilka återspeglar en större osäkerhet. På grund av osäkerheten inom världsekonomin har man på huvudmarknaderna även gjort resultatprognoser särskilt för innevarande år. Elo har lyckats bra med spridningen av aktieplaceringarna.

Avkastningen på fastighetsplaceringar uppgick i januari–september till 4,4 (4,7) procent. Fastighetsplaceringarnas andel av Elos placeringstillgångar var 12,7 (12,7) procent. Avkastningen på direkta fastighetsplaceringar var 4,4 (4,8) procent och på fastighetsplaceringsfonder och fondföretag 4,3 (4,3) procent.

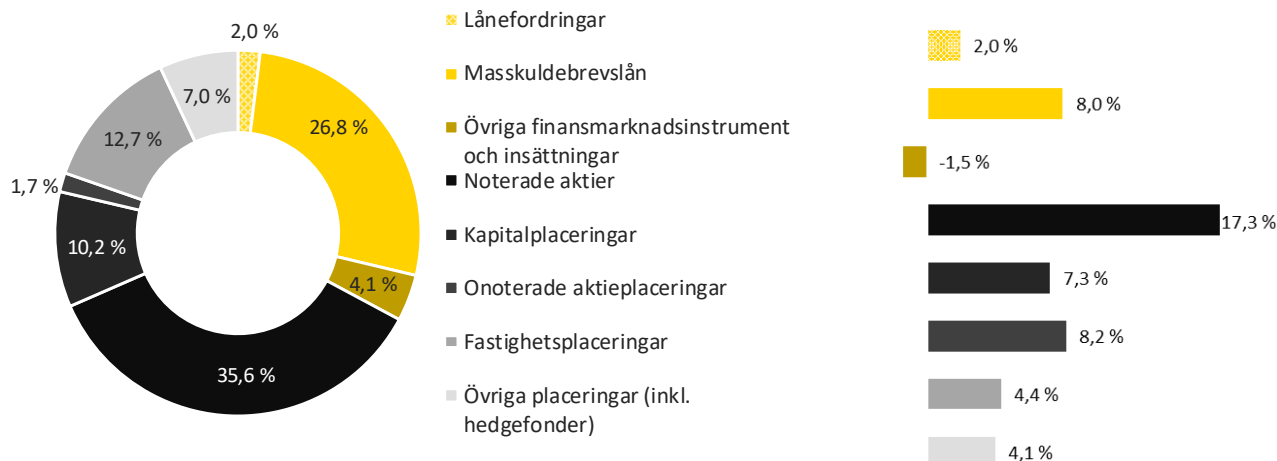
Då det gäller fastighetsplaceringar var utnyttjandegraden för affärsfastigheter och bostäder på en fortsatt god nivå. Hyresintäkterna var stabila under redovisningsperioden, och realiseringen av fastigheter höjde totalavkastningen.

Affären i anslutning till det avtal som ingicks i början av året om att sammanslå affärscentret Jumbo och nöjescentret Flamingo, som ägs av Varma, godkändes av konkurrensmyndigheterna i september. Fusionen av affärscentret Jumbo och nöjescentret Flamingo torde således framskrida enligt planerna under slutåret. Under redovisningsperioden sålde Elo sin andel i Probus Holding Oy tillsammans med de andra ägarna.

I enlighet med strategin genomfördes även andra mindre realiseringar och investeringar under det tredje kvartalet.

I slutet av september bestod Elos övriga placeringar i huvudsak av placeringar i hedgefonder, vilka gav en avkastning på 4,1 (3,4) procent. De ökade fluktuationerna på marknaden under det tredje kvartalet avspeglades på fondernas avkastning.

Under det tredje kvartalet stärktes den amerikanska dollarn i jämn takt gentemot euron. Det gjordes endast små ändringar i Elos valutaställning under det tredje kvartalet och andelen öppna valutapositioner ökade något.

Derivatens inverkan har beaktats i Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar

	Grundfördelning		Riskfördelning		Avkastning	Volatilitet
	mn e	%	mn e	%	%	%
Ränteplaceringar	8 245,6	33,6	10 669,5	43,4	6,2	
Lånefordringar	481,1	2,0	481,1	2,0	2,0	
Masskuldebrevslån	6 509,9	26,5	6 574,9	26,8	8,0	3,2
Masskuldebrevslån i offentliga samfund	3 368,9	13,7	3 438,5	14,0	7,1	
Masskuldebrevslån i andra samfund	3 141,1	12,8	3 136,5	12,8	9,1	
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar inkl. fordringar och skulder som hänför sig till placeringar	1 254,6	5,1	3 613,5	14,7	-1,5	
Aktieplaceringar	11 488,7	46,8	11 667,8	47,5	14,6	
Noterade aktier	8 569,3	34,9	8 748,5	35,6	17,3	11,6
Kapitalplaceringar	2 506,0	10,2	2 506,0	10,2	7,3	
Onoterade aktieplaceringar	413,4	1,7	413,4	1,7	8,2	
Fastighetsplaceringar	3 119,3	12,7	3 119,3	12,7	4,4	
Direkta fastighetsplaceringar	2 336,1	9,5	2 336,1	9,5	4,4	
Fastighetsplaceringsfonder och fondföretag	783,2	3,2	783,2	3,2	4,3	
Övriga placeringar	1 711,1	7,0	1 710,9	7,0	4,1	
Placeringar i hedgefonder	1 789,8	7,3	1 789,8	7,3	4,1	3,6
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	0,2	0,0	-	
Övriga placeringar	-78,7	-0,3	-79,1	-0,3	-	
Placeringar sammanlagt	24 564,6	100,0	27 167,5	110,6	9,4	4,2
Derivatens inverkan			-2 602,9	-10,6		
Sammanlagt	24 564,6	100,0	24 564,6	100,0		

Avkastningen på valutaderivat har under redovisningsperioden bedömts för de olika tillgångsslagen i förhållande till de genomsnittliga tillgångarna i valuta. Totalavkastningsprocenten innehåller intäkter, kostnader och driftskostnader som inte hänförs till placeringsslag. Masslånens modifierade duration är 5,1 år. Den öppna valutapositionen är 28,7 % av marknadsvärdet.

Personal

Elos personalarbete styrs av en personalstrategi. Enligt personalvisionen vill Elo vara en uppskattad och utvecklingsorienterad arbetsplats, där var och en har möjlighet att lyckas. Genomförandet av visionen innehåller fyra kärnområden: förnybar kompetens, ett ansvarsfullt och inspirerande ledarskap, en utvecklingsvillig och förändringsberedd personal samt en flexibel resursanvändning.

Under 2018 genomfördes en undersökning av de psykosociala belastningsfaktorerna. Bolaget har under hösten 2019 svarat på de utvecklingsbehov som lyftes fram i undersökningen genom att stöda personalens välbefinnande bland annat med webbkurserna Hyvinvoivana Elossa och Elossa esimiehenä.

På hösten 2018 genomfördes en likabehandlingsenkät bland Elos personal. Jämställdhets- och likabehandlingsfrågorna upplevdes allmänt taget vara på en god nivå. Åtgärderna för att utveckla likabehandling och mångfald fortsätter i samarbete med personalen under 2019.

Under redovisningsperioden hade Elo i genomsnitt 533 (512) anställda, och arbetsinsatsen räknat i årsverken var i genomsnitt 487 (463). Personalkostnaderna uppgick under januari–september till 28,1 (25,7) miljoner euro.

Ansvarsfull verksamhet

I augusti publicerades PRI:s (Principles for Responsible Investment) bedömning av ansvarsfullheten i Elos placeringsverksamhet 2018. Ansvarsfullheten i Elos placeringsverksamhet bedömdes åter vara på en mycket god nivå. Enligt PRI hör Elos hela placeringsverksamhet till de bästa kategorierna. Elos strategi för ansvarsfulla placeringar, förvaltning och de direkta aktieplaceringarna fick det bästa kreditbetyget A+. Betyget för de övriga tillgångsklasserna var A. Elo undertecknade PRI:s principer för ansvarsfulla investeringar redan 2008. Genom sin underskrift förbinder sig Elo att rapportera om transaktioner samt om på vilket sätt bolaget främjar ansvarsfulla placeringar.

I september lade Elo ut information på sin webbplats om hur bolaget deltagit på bolagsstämmor samt om de röstningar som genomförts på bolagsstämmorna 2019 både i Finland och internationellt. Den nu publicerade listan innehåller information om bolagsstämmorna fram till utgången av juli och listan kommer senare att uppdateras när den internationella bolagsstämmoperioden löper ut. Fram till utgången av juli hade Elo deltagit på sammanlagt 135 bolagsstämmor, varav drygt en tredjedel i Finland. Sammanlagt röstade vi om cirka 1 000 ärendepunkter. Elo invände mot ett förslag på ärendelistan på 31 bolagsstämmor. Majoriteten av dessa förslag gällde antingen styrelsens sammansättning eller kapitalstrukturen.

Elos medlemskap i de finländska börsbolagens nomineringsutskott uppdaterades i september. Elo är medlem i åtta finländska bolags nomineringsutskott.

I september publicerade Elo resultaten av enkätundersökningen Yhdenvertaisuus työelämässä – onko sitä? (Likabehandling i arbetslivet – en verklighet?), där man undersökte finländarnas erfarenheter av likabehandling i arbetslivet. Enligt undersökningen har över en tredjedel av finländarna blivit ojämnt bemötta i arbetslivet t.ex. på grund av ålder, nedsatt arbetsförmåga eller etnisk bakgrund. Två av fem ansåg emellertid att mångfald värdesätts mer än tidigare i arbetslivet idag.

Utsikter för den närmaste tiden

Osäkerheten inom världsekonomin fortsatte under redovisningsperioden och inverkade på utsikterna inom industrin. I huvudsak är vi ännu på en hållbar tillväxtnivå, men i Europa finns det tecken på ett kapacitetsunderskott. Den största risken är att den ursprungligen måttliga nedgången inom industrin under de närmaste månaderna djupnar till en omfattande global konjunkturnedgång, vilket sannolikt också skulle försämra sysselsättningen. En försvagad sysselsättning skulle inverka på konsumenternas inställning och göra utsikterna ännu osäkrare.

En fortsatt global ekonomisk tillväxt är fortfarande till stor del beroende av de svårt förutsebara handelsförhandlingarna mellan Förenta staterna och Kina. De ekonomiska utsikterna och marknaden påverkas också till stor del av den geopolitiska osäkerheten som inte visar några tecken på att minska.

Centralbankerna har som förväntat börjat vidta åtgärder för att trygga en ekonomisk tillväxt. Centralbankerna kan ännu vidta stimuleringsåtgärder, men de är mer begränsade än tidigare. Behovet av en aktivare finanspolitik har lyfts fram, men åtgärder förväntas först under kommande år.

Den ekonomiska utvecklingen i Finland kommer på grund av exportsektorns betydelse att vara exponerad för riskerna och förändringarna inom världsekonomin under slutet av året. Statens budget för nästa år innehåller en del stimuleringsåtgärder, men höjningen av sysselsättningsgraden är den största utmaningen under de närmaste åren.

Placeringsallokering till verkligt värde

	Grundfördelning						Riskfördelning ⁸⁾					
	30.9.2019		30.9.2018		31.12.2018		30.9.2019		30.9.2018		31.12.2018	
	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	%	mn euro	% ¹⁰⁾	mn euro	% ¹⁰⁾	mn euro	% ¹⁰⁾
Ränteplaceringar	8 245,6	33,6	9 252,1	39,1	8 441,9	37,4	10 669,5	43,4	10 934,7	46,2	6 302,0	27,9
Lånefordringar ¹⁾	481,1	2,0	538,0	2,3	560,2	2,5	481,1	2,0	538,0	2,3	560,2	2,5
Masskuldebrevslån	6 509,9	26,5	6 757,8	28,6	6 435,1	28,5	6 574,9	26,8	6 101,6	25,8	6 327,4	28,0
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar ¹⁾²⁾ inkl. fordringar och skulder som hänförs till placeringar	1 254,6	5,1	1 956,4	8,3	1 446,6	6,4	3 613,5	14,7	4 295,2	18,2	-585,5	-2,6
Aktieplaceringar	11 488,7	46,8	9 483,7	40,1	9 251,4	40,9	11 667,8	47,5	9 711,6	41,1	9 303,7	41,2
Noterade aktier ³⁾	8 569,3	34,9	7 164,2	30,3	6 802,4	30,1	8 748,5	35,6	7 392,1	31,3	6 854,7	30,3
Kapitalplaceringar ⁴⁾	2 506,0	10,2	1 967,8	8,3	2 067,4	9,1	2 506,0	10,2	1 967,8	8,3	2 067,4	9,1
Onoterade aktieplaceringar ⁵⁾	413,4	1,7	351,7	1,5	381,7	1,7	413,4	1,7	351,7	1,5	381,7	1,7
Fastighetsplaceringar	3 119,3	12,7	3 007,3	12,7	3 002,8	13,3	3 119,3	12,7	3 007,3	12,7	3 002,8	13,3
Direkta fastighetsplaceringar	2 336,1	9,5	2 303,2	9,7	2 284,4	10,1	2 336,1	9,5	2 303,2	9,7	2 284,4	10,1
Fastighetsplaceringsfonder och fondföretag	783,2	3,2	704,1	3,0	718,4	3,2	783,2	3,2	704,1	3,0	718,4	3,2
Övriga placeringar	1 711,1	7,0	1 907,6	8,1	1 899,2	8,4	1 710,9	7,0	1 911,6	8,1	1 887,0	8,4
Placeringar i hedgefonder ⁶⁾	1 789,8	7,3	1 968,3	8,3	1 860,8	8,2	1 789,8	7,3	1 968,3	8,3	1 860,8	8,2
Råvaruplaceringar	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	5,4	0,0	-12,2	-0,1
Övriga placeringar ⁷⁾	-78,7	-0,3	-62,1	-0,3	38,4	0,2	-79,1	-0,3	-62,1	-0,3	38,4	0,2
Placeringar sammanlagt	24 564,6	100,0	23 650,8	100,0	22 595,3	100,0	27 167,5	110,6	25 565,3	108,1	20 495,6	90,7
Derivatens inverkan ⁹⁾							-2 602,9	-10,6	-1 914,5	-8,1	2 099,8	9,3
Placeringar till verkligt värde sammanlagt	24 564,6	100,0	23 650,8	100,0	22 595,3	100,0	24 564,6	100,0	23 650,8	100,0	22 595,3	100,0

Masskuldebrevsportföljens modifierade duration	5,1
--	-----

- 1) Innehåller upplupna räntor
- 2) Innehåller kassa och bank samt köpeskillingfordringar och -skulder
- 3) Innehåller även blandfonder, om de inte kan hänföras till någon annan post
- 4) Innehåller kapitalfonder och mezzaniefonder samt placeringar i infrastruktur
- 5) Innehåller även onoterade fastighetsplaceringsbolag
- 6) Innehåller alla typer av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi
- 7) Innehåller poster som inte kan hänföras till andra placeringslag
- 8) Riskfördelningen kan redovisas för jämförelseperioderna alltefters om uppgifter samlas in (inte retroaktivt). Om siffrorna för jämförelseperioderna redovisas och perioderna inte är fullständigt jämförbara ska detta nämnas.
- 9) Inklusive derivatens verkan på skillnaden mellan risk- och grundfördelningen. Påverkan av derivaten kan vara +/-.
- Efter justering av skillnaden stämmer slutsumman av riskfördelningen överens med grundfördelningen.
- 10) Den proportionella andelen beräknas genom att använda slutsumman av "Placeringar till verkligt värde sammanlagt" som divisor

Nettointäkter av placeringsverksamheten på sysselsatt kapital

	Nettointäkter av placeringar enligt verkligt värde ⁸⁾ mn euro		Sysselsatt kapital ⁹⁾ mn euro	Avkastning på sysselsatt kapital i %	Avkastning på sysselsatt kapital i %	Avkastning på sysselsatt kapital i %
	1.1.–30.9.2019		1.1.–30.9.2019	1.1.–30.9.2019	1.1.–30.9.2018	1.1.–31.12.2018
Ränteplaceringar	484,5		7 800,7	6,2	-0,7	-0,8
Lånefordringar ¹⁾	11,0		545,2	2,0	2,1	2,8
Masskuldebrevslån	490,7		6 100,0	8,0	-1,0	-1,2
Masskuldebrevslån i offentliga samfund	226,9		3 191,2	7,1	-1,9	-0,9
Masskuldebrevslån i övriga samfund	263,8		2 908,8	9,1	-0,1	-1,5
Övriga finansmarknadsinstrument och insättningar ¹⁾²⁾	-17,1		1 155,5	-1,5	-0,4	-0,5
Aktieplaceringar	1 423,1		9 723,7	14,6	4,1	-4,7
Noterade aktier ³⁾	1 229,7		7 123,4	17,3	2,4	-10,2
Kapitalplaceringar ⁴⁾	161,7		2 215,8	7,3	11,8	16,0
Onoterade aktieplaceringar ⁵⁾	31,7		384,5	8,2	3,4	10,6
Fastighetsplaceringar	138,2		3 137,3	4,4	4,7	5,8
Direkta fastighetsplaceringar	107,0		2 406,7	4,4	4,8	5,7
Fastighetsplaceringsfonder och kollektiva	31,2		730,6	4,3	4,3	6,3
Övriga placeringar	71,5		1 761,4	4,1	3,4	1,6
Placeringar i hedgefonder ⁶⁾	71,7		1 761,9	4,1	3,4	1,7
Råvaruplaceringar	-0,8		-0,4	-	-	-
Övriga placeringar ⁷⁾	0,6		-0,1	-	-	-
Placeringar sammanlagt	2 117,4		22 423,0	9,4	2,3	-1,3
Icke hänförliga intäkter av samt kostnader och driftskostnader för placeringsverksamheten	-15,5			-0,1	-0,1	-0,1
Nettointäkter av placeringsverksamheten enligt verkligt värde	2 101,9		22 423,0	9,4	2,2	-1,4

- 1) Inkluderar upplupna räntor
- 2) Inkluderar kassa och banktillgodohavanden samt fordringar och skulder som gäller köpesumma
- 3) Inkluderar även blandfonder, om de inte kan hänföras annanstans
- 4) Inkluderar kapitalfonder och mezzaniefonder samt infrastrukturplaceringar
- 5) Inkluderar även onoterade fastighetsinvesteringsbolag
- 6) Inkluderar alla slag av andelar i hedgefonder oberoende av fondens strategi
- 7) Inkluderar poster som inte kan hänföras till övriga placeringslag
- 8) Förändringen av marknadsvärdet mellan början och slutet av rapporteringsperioden – kassaflöden under perioden. Med kassaflöde avses skillnaden mellan försäljning/intäkter och köp/kostnader
- 9) Sysselsatt kapital = Marknadsvärde vid början av rapportperioden + kassaflöden som tidsavvägts per dag eller månad